

Κυρίες και κύριοι,

Δυστυχώς ο Υπουργός Εργασίας κ. Ιωάννης Βρούτσης δεν θα μπορέσει να παρευρεθεί στην Ημερίδα, εξαιτίας εκτάκτων υποχρεώσεων. Είμαι βέβαιος ότι τα συμπεράσματα από τις εργασίες της Ημερίδας, που θα του κοινοποιηθούν, θα αποδειχθούν χρήσιμα στο πολύ δύσκολο και κρίσιμης σημασίας έργο του.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θέλω να εκφράσω στους εκλεκτούς ομιλητές και συντονιστές, δίχως τη συμμετοχή των οποίων η σημερινή εκδήλωση δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω όλους εσάς για το ενδιαφέρον και την εδώ παρουσία σας μια τόσο δύσκολη μέρα.

Κυρίες και κύριοι,

Το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού δεν έχει συμπληρώσει ακόμη έναν χρόνο ζωής —σε δύο μήνες θα έχει τα πρώτα του γενέθλια.

Παρά ταύτα, στο σύντομο αυτό διάστημα και μεταξύ άλλων υποχρεώσεων, το Ε.Ι.Ε.Α.Δ., *πρώτον*, διαχειρίστηκε επιτυχώς τρία Προγράμματα στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2007-2013 —ήδη βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η συμβασιοποίηση των εγκριθέντων Σχεδίων/Αιτήσεων των τριών Προγραμμάτων, συνολικού προϋπολογισμού 200.000.000€, τα οποία αφορούν 606 κλαδικούς φορείς, 19.254 επιχειρήσεις και 60.000 δυνητικούς ωφελούμενους/εργαζόμενους.

Δεύτερον, στο πλαίσιο των μελετητικών/ερευνητικών δραστηριοτήτων του, το Ινστιτούτο έχει ήδη πραγματοποιήσει τις πρώτες του δημοσιεύσεις, οι οποίες σύντομα θα εμπλουτιστούν με νέες μελέτες, καθώς και με την «Ετήσια Έκθεση για την Αγορά Εργασίας», και φιλοδοξεί εντός του έτους να οργανώσει έναν αριθμό παρόμοιων με τη σημερινή εκδηλώσεων.

Πρόθεσή μας με τη σημερινή Ημερίδα ήταν να υπάρξει μια συνάντηση υψηλού επιπέδου επιστημόνων που θα προσεγγίσουν το μέγιστο θέμα της εργασίας ψύχραιμα, συστηματικά και τεκμηριωμένα. Είναι πεποίθησή μας: οι συζητήσεις, ακόμη και οι αντιπαραθέσεις είναι ευπρόσδεκτες σε κοινωνίες που πιστεύουν ότι ο δημόσιος διάλογος παράγει ιδέες και λύσεις. Είναι επίσης πεποίθησή μας: οι συγκροτημένες, ορθολογικές, επιστημονικές διερευνήσεις είναι εκ των ων ουκ άνευ πλέον σε μια χώρα που βρίσκεται σε κατάσταση μεσοβασιλείας, άρα σύγχυσης, άρα δίχως μπούσουλα. Σε μια χώρα η οποία ουδέποτε έμαθε να μετράει προτιμώντας να ζει στον βολικό αστερισμό του «περίπου», και να σχεδιάζει πολιτικές και δράσεις αναλόγως.

Τα θέματα που θα εξεταστούν στην Ημερίδα είναι και μείζονος σημασίας και απολύτως επείγοντα δεδομένης της ανεργίας που μαστίζει την κοινωνία. Το γνωρίζετε καλύτερα από μένα. Η μαζική ανεργία ανατρέπει τον θεμελιωδέστερο ρυθμιστικό μηχανισμό της κοινωνικής τάξης, τον μόνο νομιμοποιημένο μηχανισμό κατανομής του πλούτου και των κοινωνικών θέσεων, με αποτέλεσμα απρόβλεπτες συνέπειες για την κοινωνική συνοχή. Και θα ήθελα επίσης να επισημάνω, στο πνεύμα του Τζον Ρόουλς, ότι το να κερδίζει κάποιος το ψωμί του είναι για τη συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων προϋπόθεση για τον αυτοσεβασμό τους. Και ότι η ένταξη των λιγότερο ικανών και προνομιούχων ανθρώπων στην παραγωγική διαδικασία θα πρέπει να είναι μία από τις κεντρικές μας φροντίδες.

Επιτρέψτε, τώρα, να ακουστούν δυο σύντομες σκέψεις ενός πανεπιστημιακού καθηγητή.

Πιστεύω πως αν δεν είναι ολόκληρη η αλήθεια, σίγουρα συλλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της ο ισχυρισμός του Έντμουντ Φελπς ότι η «ευημερία εξαρτάται από τον δυναμισμό, ο δυναμισμός από τους θεσμούς».

Οικονομικός δυναμισμός σημαίνει υψηλή παραγωγικότητα και ευημερούντες πολίτες. Σημαίνει ότι η κοινωνία γονιμοποιεί και ανταμείβει τις νέες ιδέες,

ότι ευνοεί μια στάση πειραματισμού. Υπ' αυτό το πρίσμα, υποστηρίζει ο Φελπς, το πρόβλημα πολλών οικονομιών (και συμπληρώνω κατά μείζονα λόγο της δικής μας) είναι η οργανωσιακή τους διάρθρωση, είναι η κορπορατίστικη δομή τους, η οποία, διευκολύνοντας τις άμεσες παρεμβάσεις στη λήψη των αποφάσεων, παρέχει προστασία και ισχύ σε ομάδες συμφερόντων, άρα είναι γεννήτρια στρεβλώσεων.

Θυμίζω, επίσης, τις πριν κάμποσα χρόνια διαμάχες γύρω από το λεγόμενο «παράδοξο της παραγωγικότητας», το οποίο συνόψισε ευφυέστατα ο καθηγητής Ρόμπερτ Σόλοου: «Βλέπουμε παντού τους υπολογιστές, εκτός από τις στατιστικές της παραγωγικότητας.» Ελέχθησαν πολλά γι' αυτό το παράδοξο, σε ένα πάντως σημείο υπήρξε πλήρης σύγκλιση απόψεων. Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας δεν μπορούν να αξιοποιηθούν πλήρως αν δεν αλλάξουν οι πρακτικές της εργασίας και οι οργανωσιακές δομές και διαδικασίες.

Τα δύο αυτά σημεία υποδεικνύουν ότι θα πρέπει να προχωρήσουμε συνδυασμένα σε μακρο- και μικρο-μεταρρυθμίσεις. Ορθά ο δημόσιος λόγος έχει εστιαστεί στις πρώτες, αλλά δεν πρέπει να υποτιμούνται ούτε η αξία ούτε οι δυσκολίες των αλλαγών στο οργανωσιακό μικρο-επίπεδο.

Τα δύο αυτά σημεία δείχνουν, επίσης, ότι αφενός πρέπει να στύψουμε το μυαλό μας και να σηκώσουμε τα μανίκια μας προκειμένου να επινοήσουμε και να υλοποιήσουμε τάχιστα τέτοιες soft, θεσμικές και οργανωσιακές καινοτομίες. Και, αφετέρου, ότι καμιά μεταρρύθμιση, κανένα σύστημα δεν πρόκειται να λειτουργήσει αποτελεσματικά, αν δεν υπάρξουν ικανοί και αφοσιωμένοι, άρα ικανοποιημένοι, εργαζόμενοι —αυτοί ήταν και παραμένουν η *élan vital* κάθε συστήματος.

Κυρίες και κύριοι

«Το πράγμα που φοβάμαι περισσότερο είναι ο φόβος». Η πρόταση διατυπώθηκε από τον Μισέλ ντε Μονταίνι, αλλά έγινε διάσημη όταν ειπώθηκε από τον Φράνκλιν Ρούζβελτ στην κορύφωση της Μεγάλης Κρίσης. Νοιώθουμε ότι έχουμε εγκλωβιστεί στον ίδιο φαύλο κύκλο. Η κρίση τροφοδοτεί την αβεβαιότητα, η αβεβαιότητα προκαλεί φόβο, ο φόβος δημιουργεί αρνητικές συμπεριφορές και προσδοκίες, οι αρνητικές συμπεριφορές ανατροφοδοτούν την κρίση. Δεν καταναλώνουμε, δεν επενδύουμε, δεν θέλουμε να διακινδυνεύσουμε.

Η χώρα χρειάζεται σήμερα έναν λελογισμένο βολонταρισμό, χρειάζεται να αναζωογονηθούν τα ζωικά της πνεύματα.

Η ελληνική κοινωνία οφείλει να αποτοξινωθεί από τις αντιλήψεις της αχαλίνωτης κατανάλωσης, του κορπορατισμού, του κράτους-«πατερούλη», αντιπαλεύοντας συγχρόνως την παραλυσία και την αδράνεια με την πεποίθηση ότι για το ξεπέρασμα της κρίσης απαιτείται «... ένας τολμηρός, επίμονος πειραματισμός. Κοινή λογική είναι να πάρετε μια μέθοδο και να τη δοκιμάσετε: Αν αποτύχει, αποδεχτείτε το ειλικρινά και δοκιμάστε άλλη. Μα πάνω απ' όλα, δοκιμάστε κάτι» (Φ. Ρούσβελτ).

Εν πάση περιπτώσει, η χώρα πρέπει να διαποτιστεί με μια στέρεη ηθική της εργασίας. Προκειμένου να δομήσουμε τις νέες σταθερές μας, θα πρέπει να αναβλαστήσουν αξίες που εξαχνώθηκαν μέσα στην παραζάλη της ανεμελιάς της περιόδου των δανεικών και των ψευδαισθήσεων της εσασεί ευημερίας: πειθαρχία, σκληρή εργασία, σεβασμός στην ιεραρχία, αίσθηση αποστολής και καθήκοντος.

Όλα αυτά δεν είναι εύκολα. Δεν είναι, όμως, και ακατόρθωτα.

Σας ευχαριστώ θερμά

και περιμένω με ανυπομονησία τις τοποθετήσεις των ομιλητών